

softconsulting

'Zelene' finansije

Autor: Lejla Softić, dipl.oec.
Konsultant za poslovni razvoj

Agenda

- **I MODUL (9,00 - 10,30): Osnove 'zelenog' finansiranja**
  - Uvod i definicija osnovnih pojmova
  - Cirkularna ekonomija
  - Računovodstvo okoliša
- Pauza za osvježenje (10,30 - 10,45)
- **II MODUL (10,45 - 12,15): Ekološki aspekti budžetiranja**
  - 'Zelena' dimenzija budžetiranja
  - Eko-troškovi
  - Eko-ulaganja
- Pauza za ručak (12,15 – 13,00)
- **III MODUL: (13,00 – 14,30): Značaj 'zelenih' finansija**
  - Značaj 'zelenih' finansija
  - Važnost cost-benefit analize za zaštitu okoliša
  - Prednosti zero-waste koncepta
- Pauza za osvježenje (14,30 – 14,45)
- **Praktične vježbe (14,45 – 16,45)**
- **Zaključak (16,45 – 17,00)**

Uvod i definicija osnovnih pojmova

- ‘Zelene’ finansije - proces uvažavanja ekoloških i društvenih aspekata prilikom donošenja investicionih odluka.
  - Finansiranje projekata koji direktno doprinose održivoj ‘zelenoj’ ekonomiji i održivom rastu, sa ciljem ublažavanja klimatskih promjena.
- ‘Zelene’ finansije su oblast finansija koja se pozicionira između:
  - finansijske industrije
  - održivog ekonomskog razvoja i
  - zaštite životne sredine.
- ‘Zelene’ finansije - na ekološkim standardima nadograđena primjena konvencionalnih finansijskih principa.
- 30% sredstava EU proračuna namijenjeno je za ‘zelena’ ulaganja.

Cirkularna ekonomija

- Cirkularnu (kružna) ekonomija je 'novi' koncept poslovanja u kojem otpad ne postoji.
  - Trajna posvećenost energetskej učinkovitosti i ekološkoj održivosti.
- Glavne prednosti cirkularne (kružne) ekonomije su:
  - ekonomske uštede
  - nova radna mjesta
  - inovacije i povećanje konkurentnosti
  - ušteda resursa i energije
  - veća sigurnost nabavnog lanca i resursa
  - doprinos ublažavanju klimatskih promjena.

Računovodstvo okoliša

- Očuvanje ekologije je temeljna pretpostava održivog razvoja.
- Računovodstvo okoliša omogućava da se u preduzeću zabilježe svi troškovi i učinci ulaganja u zaštitu okoliša i održivi razvoj.
  - Koristi računovodstvena i finansijska načela za izračunavanje troškova koje će poslovne odluke imati na okoliš.
  - Osigurava informacije za odlučivanje po cost-benefit metodi.
- Računovodstvo okoliša obuhvata troškove i prihode zaštite okoliša, koji su primarno skriveni i treba ih procjenjivati.
  - Usko je orijentirano na specifične radne procese u preduzeću.
  - Cilj alokacija troškova i prihoda zaštite okoliša ovisno o toku materijalnih resursa ili poslovnih operacija.

'Zeleno' budžetiranje

- 'Zeleno' budžetiranje je korištenje alata finansijske politike za postizanje ekoloških i klimatskih ciljeva.
  - Prepoznavanje i procjena elemenata budžeta koji utiču na jedan ili više aspekata zaštite okoliša.
  - Počiva na primjeni principa 'zelene' (cirkularne, kružne) ekonomije i konceptu održivog razvoja.
- 'Zeleni' budžet obuhvata rashode preduzeća koji imaju uticaj na okoliš i prihode preduzeća koji nastaju primjenom 'zelenih' tehnologija.
  - Omogućava na dokazima utemeljeno donošenje odluka o održivom rastu poslovanja.
  - Koristi se kao zamjena za konvencionalni način budžetiranja.
  - Sve veća potreba za 'zelenim' investicijama.

Eko-troškovi

- Ekološki troškovi su troškovi ekološkog opterećenja proizvoda na temelju prevencije tog opterećenja.
- To su troškovi koje treba napraviti kako bi se zagađenje okoliša i iscrpljivanje materijala smanjili.
- Praktična upotreba eko-troškova je usporedba održivosti nekoliko vrsta proizvoda sa istom funkcionalnošću.
- Prednosti eko-troškova:
  - izraženi su u standardiziranoj novčanoj vrijednosti
  - Izračun je transparentan i relativno jednostavan.
- Učiniti eko-troškove vidljivim je učinkovit način informiranja donošilaca odluka o održivijim opcijama.
- Poslovna važnost eko-troškova: to je finansijski rizik nepoštivanja državnih propisa.

Eko-ulaganje

- Eko-ulaganje je ulaganje u preduzeća koja podržavaju ili pružaju ekološki prihvatljive proizvode i prakse.
  - Većina prihoda preduzeća je iz 'zelenih' poslovnih aktivnosti.
- Vrste eko-ulaganja:
  - 'zelene' dionice-ulaganja u preduzeća koja se bave razvojem alternativnih izvora energije i materijala
  - 'zelene' obveznice-ulaganja u vrijednosnice sa fiksnim prihodom za finansiranje projekata sa pozitivnim uticajem na okoliš
  - 'zeleni' fondovi-ulaganja u dionice investicijskih fondova koji omogućavaju ulagačima da izvrše podjelu svog ulaganja u niz ekoloških projekata, a ne na jednu dionicu ili obveznicu.

Značaj 'zelenih' finansija

- 'Zelene' finansije su važne jer promiču i podržavaju:
  - protok finansijskih instrumenata
  - usluge prema razvoju i provedbi održivih poslovnih modela
  - ulaganja u trgovinske, ekonomske, ekološke i društvene projekte i politike.
- Tipični projekti koji spadaju pod okrilje 'zelenih' finansija su:
  - obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost
  - sprečavanje i kontrola onečišćenja
  - očuvanje biološke raznolikosti
  - inicijative u cirkularnoj (kružnoj) ekonomiji
  - održivo korištenje prirodnih resursa i zemljišta.

Cost-benefit analiza zaštite okoliša

- Cost-benefit analiza zaštite okoliša podrazumijeva:
  - identificiranje održivih, alternativnih opcija za analizu
  - definisanje troškova i koristi koji se analiziraju
  - utvrđivanje inkrementalnih troškova i koristi za svaku opciju
  - predviđanje budućih uticaja za određeno razdoblje
  - monetizaciju troškova i koristi, gdje vrijednost može biti pozitivna ili negativna
  - diskontiranje budućih troškova i koristi (sadašnja vrijednost)
  - izračun neto sadašnje vrijednosti za svaku opciju
  - analizu osjetljivosti i informacije kako će promjene različitih varijabli uticati na ukupne troškove i koristi
  - donošenje zaključka, gdje se opcija sa najvećom neto koristi obično preporučava kao rješenje.

Prednosti zero-waste koncepta

- Zero-waste koncept je dugoročna strategija za kontrolu rastućih troškova upravljanja otpadom.
- Brojne su prednosti implementacije zero-waste koncepta, a najznačajnije su:
  - čuvaju se resursi i minimizira onečišćenje
  - promiče se društvena jednakost i gradi se zajednica
  - podržava se lokalna cirkularna ekonomija i otvaraju se nova radna mjesta
  - kreiraju se zdravstveno sigurniji proizvodi i ambalaža, koji su dizajnirani tako da minimiziraju ili eliminiraju upotrebu otrovnih materijala
  - štedi se energija i štiti zdravlje ljudi i ekosistema
  - smanjuje se štetan uticaj ljudi na globalne klimatske promjene.

Zaključak

Hvala na ukazanom povjerenju !

► Kontakt:

- lejla.softic@savjetnik.ba
- www.savjetnik.ba